

เส้นทางท่องเที่ยวเชิงศาสนาในจังหวัดร้อยเอ็ด : พุทธสถานพระวิสุทธินิญาณเถร

Religious Tourism Routes in Roi Et Province:

Buddhasathan-Phravisuddhiyanathera

ประภาส แก้วเกตุพงษ์

Prapas Kaewketpong

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Faculty of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University.

E-mail: prapakae@kku.ac.th

วันที่รับบทความ (Received) : 25 กรกฎาคม 2565

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 25 สิงหาคม 2565

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 29 สิงหาคม 2565

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงศาสนาในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยศึกษาเฉพาะพุทธสถานพระวิสุทธินิญาณเถร (หลวงปู่สมชาย จิตติวิริโย) หรือพุทธสถานบึงไทรทอง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา เว็บไซต์ บทความ มีการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งศึกษาใน 3 ประเด็น พบว่า 1) ด้านการจัดการ ยังขาดการจัดการที่เป็นระบบและสัดส่วนที่เหมาะสม ระบบสาธารณูปโภคยังมีน้อยมาก 2) ด้านการประชาสัมพันธ์หรือการโฆษณาทางสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ตยังไม่ทั่วถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร ส่วนมากจะเป็นศิษยานุศิษย์ เส้นทาง การเข้าถึงวัดยังไม่สะดวกพอ เลยทำให้ไม่มีความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่รู้จักเส้นทางดี 3) ด้านการคมนาคม ระบบขนส่งให้บริการไม่เพียงพอ เช่น รถตู้ รถสองแถว รถจักรยานยนต์รับจ้าง ป้ายชี้บอกทางเข้าสู่วัดยังไม่ชัดเจนและไม่เพียงพอ ส่วนป้ายบอกสถานที่และจุดบริการต่างๆ ภายในวัด มองไม่ชัดเจนบางแห่งก็ชำรุด ในส่วนพื้นที่และศาสนสถานต่างๆ มีความสวยงาม เป็นที่ร่มรื่นเหมาะแก่การพักผ่อนรวมทั้งการปฏิบัติธรรม

คำสำคัญ : เส้นทางท่องเที่ยวเชิงศาสนา, พุทธสถานพระวิสุทธินิญาณเถร, จังหวัดร้อยเอ็ด

ABSTRACT

This article aims to study the route of religious tourism in Roi Et Province. By studying only the Buddhist Sangha (Luang Pu Somchai Thitaviriyo) or Bueng Sai Thong Buddhist Temple, Changan District, Roi Et Province. By studying documents, textbooks, websites and articles. There were interviews with tourists and related persons. Which were studied in 3 issues, it was found that, 1) Management There is still a lack of systematic management and

proper proportions. Subsequently, the overall utility system was minimal, still lacking in order. 2) Public relations or advertising through various media, such as radio, television and the Internet are not yet covered by tourists as they should. Most of them are disciples. The route to access the temple is not convenient enough. Therefore, it is not safe for tourists who do not know the route. 3) Transportation The transportation system provides insufficient services such as vans, minibuses, motorcycle taxis. The sign indicating the entrance to the temple was unclear and inadequate. As for the signs indicating the locations and service points within the temple, some are not clearly visible and some are damaged. In the area and various religious places are beautiful and shady, suitable for relaxation and meditation.

Keywords: religious tourism route; Buddhasathan-Phravisuddhiyanathera; Roi Et Province

1. บทนำ

ประเทศไทยเมื่อก้าวถึงในสายตาของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยส่วนใหญ่จะมองว่าเป็นประเทศที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม มีขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณีที่งดงาม โดยเฉพาะเป็นดินแดนแห่งพระพุทธศาสนา ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนหนึ่งได้ให้ความสนใจและต้องการที่จะศึกษา ปฏิบัติตามแนวทางพระพุทธศาสนาและในปรัชญา วิถีชีวิตแบบชาวตะวันออก โดยการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติในทางศาสนาหรือการเดินทางเพื่อการแสวงบุญของศาสนิกชนต่างๆ นั้น เป็นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตและจิตใจของผู้เดินทาง เช่น พุทธศาสนิกชนเดินทางไปนมัสการสังเวชนียสถาน 4 ตำบล ในประเทศอินเดียและเนปาล และการเดินทางไปทอดผ้าป่า ทอดกฐิน ตามต่างจังหวัดในเทศกาลต่างๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมทางศาสนาเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้คนเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศกลุ่มหนึ่ง ได้เลือกกิจกรรมทางศาสนาดังกล่าว เป็นทางเลือกในการเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจ สังคมในปัจจุบันที่มีการแข่งขันกันสูง ผู้คนยึดติดในวัตถุ ทำให้จิตใจของผู้คนตกต่ำ (นงเยาว์ ชาญณรงค์, 2553: 79) หลายคนจึงแสวงหาความสงบสุขจากจิตใจภายใน และสิ่งที่เป็นธรรมชาติมากขึ้น กอปรกับการท่องเที่ยวที่ผ่านมามีได้มีลักษณะของการทำลายทรัพยากรท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อมและการเบียดเบียนเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เช่น การกดขี่ในทางเพศหรือการกระทำที่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตทรัพย์สินวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของผู้คนในสังคมนั้นๆ อันเป็นการครอบงำและลดศักดิ์ศรีของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

ดังนั้น การท่องเที่ยวเพื่อศึกษาถึงข้อปฏิบัติในทางพระพุทธศาสนา จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่ควรพิจารณาถึง และปัจจุบันนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศก็ให้ความสนใจ ที่จะศึกษาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา โดยในการศึกษาเบื้องต้นของผู้วิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ได้สนใจและฝึกปฏิบัติ เกี่ยวกับสมาธิวิปัสสนา เฉพาะที่กองวิปัสสนาธุระ วัดมหาธาตุฯ กรุงเทพมหานคร และบ้านแสงธรรม (House of Dhamma) ซึ่งได้จัดให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการปฏิบัติสมาธิวิปัสสนา และเป็นศูนย์ข้อมูลทางพระพุทธศาสนาในระดับ

นานาชาติ (กุลวรา สุวรรณพิมล, 2548: 114) โดยเฉลี่ยแล้วจะมีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่สนใจและทดลองปฏิบัติจำนวนเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ ยังมีการสอนเกี่ยวกับสมาธิวิปัสสนาตามวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าในบรรดานักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย ยังมีนักท่องเที่ยวกลุ่มหนึ่งที่ทำให้ความสนใจ ศึกษาและปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างจริงจัง ซึ่งจัดเป็นการเดินทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ และความสงบสุขต่อผู้เดินทางและเพื่อนมนุษย์ โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวดังกล่าวกำลังได้รับความนิยมในหมู่นักท่องเที่ยวชาวยุโรปผู้สูงอายุ และนักการศึกษาที่สนใจในวิถีชีวิตของชาวเอเชีย นับได้ว่าการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาและปฏิบัติทางศาสนา ได้เป็นทางเลือกหนึ่งในการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งสมควรที่จะมีการศึกษาและส่งเสริมกันอย่างจริงจัง ในฐานะประเทศไทยเป็นดินแดนแห่งพระพุทธศาสนา (วรรณ วลัยวานิช, 2539: 64)

การท่องเที่ยวในแนวพุทธ มิใช่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ แต่เป็นสิ่งที่มาตั้งแต่ในสมัยพุทธกาล ซึ่งมีค่านิยมต่างๆ เช่น ธรรมสัญจร การจาริกแสวงบุญ การเดินทางแสวงบุญ หรือแม้แต่ในปัจจุบันที่ว่า การท่องเที่ยวแนวพุทธ หรือ Buddhist Tourism ซึ่งถ้าหากกล่าวถึงพระพุทธวจนะในคราวที่ส่งสาวกไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ว่า “จรด ภิกขเว พุทฺชนหิตาย พุทฺชนสุขาย โลกานุกมปายฯ (ที.ม. 2/52/55) ภิกขุทั้งหลาย พวกท่านจงเที่ยวจาริกไป เพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุข แก่ชนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์โลก ” หรือกล่าวโดยย่อว่า “จงเที่ยวจาริกไปเพื่อประโยชน์และความสุขของคนหมู่มาก”

จะเห็นได้ว่า การท่องเที่ยวแนวพุทธในแต่ละนิกาย ล้วนมีความหมายเพื่อการแสวงหาความรู้ ศึกษาหาข้อปฏิบัติอันเป็นหลักในการดำรงชีวิตอย่างถูกต้อง ไม่เบียดเบียนทั้งตนเองและผู้อื่น ซึ่งหมายถึงเป็นการเดินทางที่ก่อประโยชน์เกื้อกูลซึ่งกันและกัน ระหว่างผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวและผู้ให้บริการ อันจะนำมาซึ่งความสงบสุข สันติภาพ แก่มวลมนุษย์ทุกหมู่เหล่า มิได้เป็นการเดินทางเพื่อบังเบียดผู้อื่น หรือเพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่เพียงอย่างเดียว แต่เป็นการเดินทางที่ควบคู่ไปกับการศึกษา การพัฒนาจิตใจของผู้เดินทาง และการปฏิบัติในหนทางที่ถูกต้องแก่เพื่อนมนุษย์ รวมถึงหมู่สัตว์และสิ่งแวดล้อม อันเป็นวิถีทางแห่งธรรมชาติอันยิ่งใหญ่ ที่ทุกสรรพสิ่งล้วนพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และเพื่อความดีงามของสังคมและสรรพสิ่งในโลก อาจกล่าวโดยสรุปว่า การท่องเที่ยวแนวพุทธ คือ การเดินทางเพื่อการศึกษา พัฒนาจิตใจ การปฏิบัติในแนวทางที่ถูกต้องแก่เพื่อนมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ในลักษณะที่ก่อให้เกิดประโยชน์เกื้อกูลต่อสรรพสิ่ง

จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นจังหวัดที่มีสถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนาหลายแห่ง ในครั้งนี้จะศึกษาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงศาสนาเฉพาะพุทธสถานพระวิสุทธิญาณเถร ซึ่งตั้งอยู่ในเขตอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นจุดที่สามารถเดินทางไปได้ง่าย เพราะอยู่ไม่ไกลจากตัวเมืองร้อยเอ็ด สถานที่แห่งนี้ติดริมถนนสายร้อยเอ็ด-กาฬสินธุ์ นักท่องเที่ยวสามารถแวะเข้ากราบนมัสการ เยี่ยมชมสถานที่ได้อย่างสะดวก ที่สำคัญสถานที่แห่งนี้เกิดจากการดำริของพระวิสุทธิญาณเถร (หลวงปู่สมชาย ฐิตวิริโย) ซึ่งเป็นลูกศิษย์ของหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต ท่านจาริกไปจำพรรษาและสร้างวัดป่าเขาสุกิม จังหวัดจันทบุรี จนเป็นที่รู้จักของคนไทยและต่างประเทศ แม้ว่าท่านจะไปอยู่ต่างถิ่นที่ห่างไกล แต่ก็ยังดำริที่จะมาพัฒนาบ้านเกิดเมืองนอนให้เจริญก้าวหน้า โดยการสร้างพุทธสถานบึงไทรทองนี้ขึ้นมา เพื่อให้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม ให้พุทธศาสนิกชนที่เคารพนับถือได้เดินทางมากราบไหว้ละพอก่อนหย่อนใจ

2. ความหมายการท่องเที่ยว

ปรีชา แดงโรจน์ ได้ให้นิยามของการท่องเที่ยวไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่มีเงื่อนไขที่เกี่ยวข้อง 3 ประการ คือ 1. ต้องมีการเดินทาง 2. ต้องมีสถานที่ปลายทางที่ประสงค์จะไปเยี่ยมเยือน 3. ต้องมีจุดมุ่งหมายของการเดินทาง (ปรีชา แดงโรจน์, 2544 : 29)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้อธิบายศัพท์ การท่องเที่ยว ไว้ว่าเป็นคำที่มีความหมายค่อนข้างกว้างขวาง เพราะว่ามีได้หมายความแต่เฉพาะเพียงการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อความสนุกสนานบันเทิงรื่นรมย์ดังที่คนส่วนมากเข้าใจกัน การเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการศึกษาเพื่อติดต่อธุรกิจ ตลอดจนการเยี่ยมญาติพี่น้อง นับว่าเป็นการท่องเที่ยวทั้งสิ้น ฉะนั้น ปรากฏการณ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในปัจจุบัน จึงเป็นกิจกรรมรายใหญ่ที่มีการขยายตัวตามลำดับ จนกระทั่ง มีผู้กล่าวว่าธุรกิจการท่องเที่ยวในทุกวันนี้เป็นธุรกิจที่ใหญ่ที่สุดในโลกหากเทียบกับธุรกิจอื่นๆ ด้วยกัน (นิคม จารุมณี, 2544 : 1)

ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงศาสนา หมายถึง การท่องเที่ยวเชิงศาสนาเป็นการเดินทางโดยมีเหตุผลทางศาสนาเป็นหลัก ถือเป็นปฏิบัติที่มีมาตั้งแต่ยุคแรกๆ ซึ่งเหตุผลในการเดินทางที่แท้จริงแล้ว อาจไม่มีการท่องเที่ยวเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ในปัจจุบันการเดินทางลักษณะนี้มักจะรวมกิจกรรมอื่นนอกเหนือจากกิจกรรมทางพุทธศาสนาเข้าอยู่ด้วย ผู้ที่นับถือศาสนาต่างๆ มักจะมีความเชื่อในการทำกิจกรรมทางศาสนา ซึ่งอาจรวมถึงการเดินทางไปสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือประกอบพิธีกรรม อย่างไรก็ตาม กิจกรรมบางอย่างได้ลดความนิยมไป เนื่องจากจำนวนผู้ที่นับถือศาสนาหรือความเชื่อนั้นลดลง สถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา มิได้มีเพียงผู้ที่นับถือศาสนานั้นเท่านั้นที่เข้าเยี่ยมชม หากแต่นักท่องเที่ยวอื่นๆ ยังให้ความสนใจเข้าชมความงามหรือเข้าไปพักผ่อนสงบจิตใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพสังคมที่วุ่นวายในปัจจุบันนี้ ผู้คนโดยทั่วไปต่างให้ความสำคัญสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนาเป็นที่พึงพิงทางจิตใจกันมาก (ศุภลักษณ์ อัครางกูร, 2551 : 57)

การท่องเที่ยวเชิงศาสนา หมายถึง การเดินทางไปท่องเที่ยวยังศาสนสถาน (Religious Place) เพื่อเยี่ยมชมหรือบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ นมัสการศาสนสถานและพระสงฆ์ผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ครอบคลุมถึงสิ่งปลูกสร้างที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ได้แก่ สถานที่ตั้งของอาคารที่ประดิษฐานรูปเคารพ สถานที่สำหรับบรรดาศาสนิกชนมาประชุมกันเพื่อทำพิธีกรรมทางศาสนา ตลอดจนที่พำนักของนักบวชตามศาสนานั้นๆ โดยมีการแบ่งพื้นที่ออกเป็นส่วนๆ ตามกิจกรรมการใช้งานที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ การท่องเที่ยวเชิงศาสนายังหมายถึง การเดินทางเพื่อการบำบัตจิตใจตามหลักพุทธศาสนา หรือการบำบัตจิตใจ โดยการฝึกปฏิบัติตนตามแนวทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ การนั่งสมาธิและการทำวิปัสสนากรรมฐาน เพื่อการผ่อนคลายและลดความตึงเครียดในชีวิตประจำวัน ซึ่งการฝึกตนนี้จะต้องเข้าไปฝึกปฏิบัติตนภายในพุทธสถาน โดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับโลกภายนอกในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

3. ประเภทของการท่องเที่ยวเชิงศาสนา

แหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. แหล่งท่องเที่ยวประเภทศาสนสถาน หมายถึง อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่เกี่ยวข้องกับศาสนา คือ ที่ประดิษฐานรูปเคารพ สถานที่สำหรับบรรดาศาสนิกชนมาประชุมกันเพื่อทำพิธีกรรมทางศาสนา ตลอดจนที่

พำนักของนักบวชตามศาสนานั้นๆ ศาสนสถานของศาสนาพุทธ ได้แก่ วัด เจดีย์พระธาตุ ปรามค์ เช่น วัดพนัญเชิง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พระธาตุทริภุญชัย จังหวัดลำพูน และพระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม เป็นต้น

2. แหล่งท่องเที่ยวประเภทสถานปฏิบัติธรรม หมายถึง สถานที่สำหรับบำบัดจิตใจโดยการเข้าฝึกปฏิบัติตามแนวทางพุทธศาสนา ได้แก่ การนั่งสมาธิและทำวิปัสสนากรรมฐานเพื่อการฝึกฝนจิตใจให้สงบ สถานที่ปฏิบัติธรรม เช่น เสถียรธรรมสถาน สำนักปฏิบัติวิปัสสนาอ้อมน้อย เป็นต้น

4. จุดประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงศาสนา

การท่องเที่ยวเชิงศาสนามีความแตกต่างจากการท่องเที่ยวทั่วไป ที่เป็นการเดินทางเพื่อชื่นชมความงดงามจากภายนอกที่เป็นรูปธรรมที่มองเห็นได้ชัดเจน แต่มิได้เป็นการพัฒนาในด้านจิตใจหรือการเข้าถึงนามธรรมที่เป็นองค์รวมของสรรพสิ่ง ทั้งรูปธรรมและนามธรรม ดังนั้น จึงควรมีการพิจารณาถึงการเดินทางเพื่อการศึกษาพัฒนาจิตใจ และการปฏิบัติในแนวทางที่ถูกต้อง ซึ่งสามารถระบุดจุดประสงค์ได้ ดังนี้

1. เป็นการเดินทางเพื่อการศึกษา เรียนรู้ และปฏิบัติในแนวทางที่ถูกต้องตามหลักของศาสนา
2. เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต และจิตใจของผู้เดินทางให้มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง
3. เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีงามระหว่างเพื่อนมนุษย์ สังคม และสิ่งแวดล้อม
4. เพื่อเป็นการสร้างประโยชน์ ความสงบสุข สันติภาพต่อมวลมนุษย และต่อสรรพสิ่งอย่างเกื้อกูล (ปรีชา แดงโรจน์, 2554: 94)

จากจุดประสงค์ดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงการมุ่งหวังเพื่อสร้างความดีงามทั้งของนักท่องเที่ยวและสังคม ในการที่จะปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่นในแนวทางที่ถูกต้อง เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในหลักการของศีล สมาธิ และปัญญา กล่าวคือ เริ่มต้นจากศีล คือ ข้อปฏิบัติทางกาย วาจา ที่ไม่เป็นการเบียดเบียนผู้อื่น เช่น ไม่โกหก หลอกหลวง โกงค่าบริการ หรือการแสวงหาความสุขทางกามารมณ์ (Sex Tour) แล้วแสวงหาความรู้ความเข้าใจทางด้านจิตใจ คือเพื่อให้เข้าใจตนเองมากขึ้นจากการเรียนรู้ทั้งรูปธรรมและนามธรรมและฝึกฝนจิตใจ สมาธิ โดยจากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่ได้พบปะนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนหนึ่ง พบว่า หลายคนมีความสนใจที่จะศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับสมาธิ วิปัสสนา ตามหลักของพระพุทธศาสนา และสุดท้าย คือเป็นการพัฒนาให้เกิดปัญญา ซึ่งจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีงามแก่เพื่อนมนุษย์ และต่อสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่เกื้อกูลกัน

5. พุทธสถานพระวิสุทธิญาณเถร

สถานที่แห่งนี้เกิดจากคำริของพระวิสุทธิญาณเถร (สมชาย ฐิตวิริโย) เพื่อให้เป็นอนุสรณ์สถานสุสานแห่งความดีรำลึกถึงท่านในฐานะที่บ้านเหล่าจิว ตำบลจันทาร อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นบ้านเกิดเมื่อนอนของพระเดชพระคุณท่าน และเพื่อให้เป็นศูนย์รวมของพุทธศาสนิกชนที่มีความเคารพในพระวิสุทธิญาณเถรหรือหลวงปู่สมชาย ฐิตวิริโย ได้มารำลึกนึกถึงคุณูปการที่ท่านได้ดำรงรักษาพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรือง

การสร้างศาสนสถานไม่ว่าจะเป็นที่วัดเขาสุกิม จังหวัดจันทบุรีแล้ว ท่านก็ไม่ลืมที่จะกลับมาพัฒนาบ้านเกิดของท่าน โดยเฉพาะจังหวัดร้อยเอ็ดที่อำเภอจังหาร จึงได้สร้างพุทธสถานวิสุทธิญาณเถรหรือพุทธสถานบึงไทรทองขึ้น

จากนั้นพุทธศาสนิกชนในสายบุญที่เป็นศิษยานุศิษย์ทั้งหลาย พอทราบข่าวการก่อสร้างจึงร่วมกันสานต่อ แม้ในปัจจุบันจะยังไม่เสร็จสมบูรณ์แต่ก็บ่งบอกได้ถึงความศรัทธา และความยิ่งใหญ่ของบริเวณสถานที่ โดยเฉพาะพระพุทธรูปปฏิมาพระพุทธรูปเจ้า 5 พระองค์ที่แกะจากหินอ่อนจากประเทศพม่ามาประดิษฐานเอาไว้ให้ผู้คนที่ได้เดินทางผ่านไปมาได้แวะกราบสักการะ จึงถือว่าพุทธสถานแห่งนี้เป็นสถานที่รักษาศิลปะและวัฒนธรรมวิถีพุทธเอาไว้ได้เป็นอย่างดี ทุกวันพระและวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาจะมีกิจกรรมให้พุทธศาสนิกชนได้มาปฏิบัติกิจเจริญสมาธิทำบุญหนุนทานอย่างต่อเนื่อง ถือได้ว่าเป็นศูนย์ปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดร้อยเอ็ดอีกแห่งด้วยบริเวณที่กว้างใหญ่มีธารน้ำล้อมรอบ ต้นไม้ขนาดใหญ่ เป็นสถานที่สบายร่มรื่น ไม่ใกล้ไม่ไกลจากชุมชนมากนักเหมาะแก่การมาปฏิบัติธรรมโดยแท้

สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญภายในวัด

สถานที่แห่งนี้มีชื่อเรียกว่า พุทธสถานบึงไทรทองหรือพุทธสถานพระวิสุทธิญาณเถร นอกจากบริเวณสถานที่ที่กว้างใหญ่แล้ว ภายในวิหารแห่งนี้ยังมีสถานที่สำคัญให้พุทธศาสนิกชนได้เยี่ยมชมและกราบสักการะ เช่น กุฏิไม้จำลอง 2 ชั้นของหลวงปู่สมชาย วิหารพระพุทธรูปเจ้า 5 พระองค์ วัสดุองค์พระพุทธรูปเป็นหินอ่อนสีขาวนำมาจากประเทศพม่า วิหารศาลาการเปรียญ 2 ชั้น ชั้นบนมีมณฑปประดิษฐานพระพุทธรูปหินอ่อนอีกองค์และรูปเหมือนพระเดชพระคุณพระวิสุทธิญาณเถร ภายในนั้นเป็นลวดลายผ้าไหมมัดหมี่พื้นผ้าถุงแบบอีสานวิจิตรงดงามอย่างยิ่ง ส่วนชั้นล่างที่กำลังก่อสร้างเป็นห้องโถงขนาดใหญ่ประดิษฐานรูปเหมือนหลวงปู่สมชายที่แกะจากหินอ่อนสีขาวประดิษฐานเอาไว้ หากใครผู้ใดมาเห็นยอมเป็นบุญที่ได้มาพบสถานที่แห่งนี้อย่างแน่นอน ทั้งมุมมองเรื่องโครงสร้าง วัสดุที่ใช้ ประติมากรรม จิตรกรรม ที่คงความเป็นวัฒนธรรมวิถีพุทธอย่างลงตัว



ภาพประกอบที่ 1

กุฏิไม้จำลองของพระวิสุทธิญาณเถร (สมชาย ฐิตวิริโย)

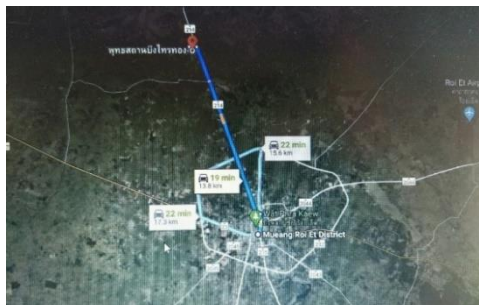
ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2565



ภาพประกอบที่ 2 พระพุทธปฏิมาพระพุทธรเจ้า 5 พระองค์หินอ่อนขนาดใหญ่ในมณฑป
ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2565

เส้นทางไปพุทธสถานพระวิสุทธิญาณเถร

การเดินทางไปพุทธสถานพระวิสุทธิญาณเถรหรือพุทธสถานบึงไทรทอง อำเภोजังหาร ค่อนข้างสะดวกเพราะไม่ห่างจากตัวเมืองร้อยเอ็ด อีกทั้ง ยังเป็นถนน 4 เลนส์ไปจนถึงทางที่จะเลี้ยวเข้าไปพุทธสถานฯ โดยเริ่มจากสี่แยกบ้านบัว ไปตามเส้นทางถนนทางหลวงหมายเลข 214 ระยะทาง 13.8 กม. ใช้เวลาเดินทางประมาณ 19 นาที ซึ่งเป็นเส้นทางระหว่างร้อยเอ็ด-กาฬสินธุ์ สามารถเดินทางได้ทั้งรถยนต์ส่วนตัวและรถโดยสารประจำทาง



ภาพประกอบที่ 3 แผนที่เส้นทางผ่านดาวเทียมแสดงเวลาและระยะทาง
ภาพจาก <https://www.google.com/search> สืบค้นเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2565



ภาพประกอบที่ 4 แสดงเส้นทางและป้ายบอกทางเข้าพุทธสถานวิสุทธิญาณเถร
เป็นอีกเส้นทางที่เข้าไปด้านหลัง สภาพถนนเป็นลูกรังประมาณ 700 เมตร
ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2565

จุดแวะพักและสถานที่สำคัญระหว่างทาง

จากการลงพื้นที่ที่จะเห็นว่ามีจุดแวะพักและรับประทานอาหารระหว่างทางได้หลายที่ ตามระยะทางที่ไป โดยเริ่มจากแยกไฟแดงบ้านบัวจะมี 7-Eleven ปตท. 4 แยกบ้านบัว โฮมมาร์ท ร้อยเอ็ดรุ่งเรือง Diva House Café โรงแรมตะวันนาร้อยเอ็ด วนิดาหุมกระทะ ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านโอท็อป ผ่านตลาดสดจังหวัดหามีอาหารผลไม้มากมาย ก๋วยเตี๋ยวเรือทิพย์ ธกส.อำเภอจังหาร ร้านนมหวานซานเมือง จังหารคาร์แคร์ ร้านลาบช่างฟี Wondrous Village Hotel Roi-et เป็นโรงแรมที่พักที่ใกล้ที่สุด สถานที่สำรวจแยกไฟแดงบ้านเหล่าจิวให้เลี้ยวซ้ายมือไปตามป้ายทางเข้าบ้านเหล่าจิว ระยะทางประมาณ 1.5 กิโลเมตร ก็จะถึงป้ายบอกทางไปพุทธสถานพระวิสุทธิญาณเถรได้

6. บทสรุป

จากการลงไปพื้นที่และสอบถามจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง อาทิ นักท่องเที่ยว ชาวบ้าน ฯลฯ ทำให้ทราบว่ายังคงมีปัญหาและอุปสรรค 3 ด้าน ได้แก่

ด้านการจัดการท่องเที่ยว ยังขาดการจัดการที่เป็นระบบและสัดส่วนที่เหมาะสม เพราะยังขาดระบบการบริหารจัดการ

ด้านการประชาสัมพันธ์หรือการโฆษณาทางสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ตยังไม่ทั่วถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวเท่าไรนัก ส่วนมากจะเป็นกลุ่มศิษยานุศิษย์ ส่วนเส้นทางการเข้าถึงวัดยังไม่สะดวกพอเลยทำให้ไม่มีความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่รู้จักเส้นทาง

ด้านการคมนาคม ระบบขนส่งให้บริการไม่เพียงพอ เช่น รถตู้ รถสองแถว รถจักรยานยนต์รับจ้าง ป้ายชี้บอกทางเข้าสู่วัดยังไม่ชัดเจนและไม่เพียงพอ ส่วนป้ายบอกสถานที่และจุดบริการต่างๆ ภายในวัด มองไม่ชัดเจนบางแห่งก็ชำรุด

จากบทสรุปทั้ง 3 ด้าน ทำให้เห็นแนวทางเพื่อการพัฒนา ดังนี้

ด้านการจัดการท่องเที่ยว บุคลากรภายในเองควรเอาใจใส่ร่วมกันคิด ช่วยกันรักษาร่วมกันพัฒนา และรักษาสิ่งที่เป็นสมบัติของส่วนรวมอันเป็นสมบัติของพระศาสนาและเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของพุทธศาสนิกชน โดยเฉพาะเรื่องของความสะอาด บุคลากรที่มีหน้าที่ดูแลสถานที่ต้องเอาใจใส่ให้มากๆ เพราะความสะอาดของสถานที่ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ควรบูรณปฏิสังขรณ์ พัฒนาศาสนสถาน สถานที่ชำรุดทรุดโทรม เช่น องค์พระมหาธาตุ ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง อุโบสถ หอมน้ำ เป็นต้น ควรปลูกต้นไม้ให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดความร่มรื่นและเป็นการทำให้ภูมิทัศน์ของวัดสวยงาม น่ารื่นรมย์ เหมาะกับการจัดกิจกรรมต่างๆ

ด้านประชาสัมพันธ์ วัดควรเพิ่มเติมในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ควรให้ความสำคัญกับความสะอาดและความปลอดภัยในการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้แก่นักท่องเที่ยว แรงจูงใจเกี่ยวกับสถานที่ควรมีการทำสื่อหรือการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวทางสถานีวิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ถึงสถานที่ท่องเที่ยวเพิ่มหลายช่องทาง โดยส่วนใหญ่จะรับรู้ข่าวสารในรูปผู้ใหญ่เคยมาเคารพกราบไหว้ และบรรดาศิษยานุศิษย์

ด้านการคมนาคม ควรเพิ่มจำนวนป้ายบอกสถานที่ ป้ายชี้ทางเข้าสู่วัดให้ชัดเจน จุดบริการต่างๆ ควรมีป้ายทางหลวงบอกทางอย่างชัดเจน เช่น หลัทธิโลเมตรบอกทิศทางการเข้าสู่วัด และควรเพิ่มจำนวนป้ายบอกเส้นทางการเดินชมภายในสถานที่ เพื่อให้ผู้มาเที่ยวได้รับความสะดวกสบาย ไม่ง่วง ไม่สับสน จะทำให้ผู้มาเที่ยวได้ชมครบทุกสถานที่ ควรรักษาความสะอาด ควรมีระบบขนส่งที่ให้บริการอย่างเพียงพอ เช่น รถตู้ รถสองแถว รถจักรยานยนต์รับจ้าง เพื่อให้เข้าถึงวัดได้สะดวก

สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด ควรเร่งดำเนินการปรับปรุง พัฒนาสภาพพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้แล้วเสร็จ ควรประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ทั้งทางด้านวิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ตและแผ่นพับ เป็นต้น เนื่องจากผลของการสอบถามนักท่องเที่ยวที่มา ไม่ค่อยทราบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้มากนัก จะทราบเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวหลัก ๆ เท่านั้น ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้าไปช่วยทางวัดบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยว ให้เป็นระเบียบและสวยงาม ควรประสานกับสำนักงานวัฒนธรรม กรมประชาสัมพันธ์จังหวัด เพื่อเพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ ควรจัดระบบการเดินทางโดยสารในท้องถิ่นให้มากขึ้น

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2525). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย พิมพ์เนื่องในวโรกาสครบ 200 ปี แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พุทธศักราช 2525**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

กุลวรา สุวรรณพิมล. (2548). **ความหมายของนักท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อิน.คอมแพคท์พริ้นท์.

นงเยาว์ ชาญนรงค์. (2553). **วัฒนธรรมและศาสนา**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

นิคม จารุมณี. (2544). **การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ปรีชา แดงโรจน์. (2554). **อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสู่ศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: ไฟว์แอนด์โฟร์ พริ้นติ้ง.

วรรณ วังวานิช. (2539). **ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศุภลักษณ์ อัครางกูร. (2551). **พฤติกรรมนักท่องเที่ยว**. ขอนแก่น : คลังนานาวิทยา.

ประธานสงฆ์พุทธสถานวิสุทธิญาณเถร. (2565, 16 เมษายน). **สัมภาษณ์**.

นายสมัย ไชยศ นายกเทศมนตรีตำบลจังหาร. (2565, 16 เมษายน). **สัมภาษณ์**.

นายบรรจง ทองเฟื่อง นักท่องเที่ยวทั่วไป 1. (2565, 16 เมษายน). **สัมภาษณ์**.

นายจินดา แก้วสีโท นักท่องเที่ยวทั่วไป 2. (2565, 16 เมษายน). **สัมภาษณ์**.

นายอภิชาติ กุศลธานี นักท่องเที่ยวทั่วไป 5. (2565, 16 เมษายน). **สัมภาษณ์**.